

Asia: VN/13118/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto säästöjen toteuttamistavoista

Lakimuutos normien purkuineen ja leikkaukset laskennallisiin korvauksiin vaikuttavat todennäköisesti sekä kotoutumispalveluiden laatuun, kattavuuteen ja saatavuuteen heikentävästi että kotoutumisen edistämisen pitkäjänteiseen kehittämiseen. Kotoutumisen edistämiseen tehtävät säästöt voivatkin pitkällä tähtäimellä osoittautua yhteiskunnalle kalliiksi ratkaisuksi, sillä kotoutumispalveluiden heikentäminen saattaa johtaa maahan muuttajien syrjäytymiseen sekä kasvavaan polarisaatioon ja segregoitumiseen ja sitä kautta sosiaali- ja terveyspalveluiden lisääntyvään tarpeeseen. Kotoutumisen heikentäminen saattavat myös pidentää maahan muuttaneet työllistymispolkua ja heikentää työllistymistä ja siten lisätä hänen aikaansa elää yhteiskunnan tukien varassa. TE24- uudistus on ja työllisyyden hoidon siirtyminen kuntien vastuulle on sinänsä hyvä asia, mutta siirtymävaiheessa vaikeasti työllistyvien palvelut ovat ainakin hetkellisesti heikentyneet, joten on epärealistista ajatella, että erityisesti pakolaiset ta muut haavoittuvassa olevat maahanmuuttajat työllistyisivät nopeasti ilman riittäviä kotouttamistoimia.

Lausunto laskennalliseen korvaukseen kohdistuvasta leikkauksesta (ml ns. korvausasetus)

Kymenlaakson hyvinvointialueen näkökulmasta säästöillä saattaa olla kielteinen vaikutus sen talouteen, joskin korvausasetus on niin vaikeaselkoisesti laadittu, että todellisia kustanusvaikutuksia pitkällä tähtäyksellä on vaikea arvioida. Tulkkauskuksannusten sisällyttäminen laskennallisiin korvauksiin on sinänsä kannatettavaa, mutta sen kustannusvaikutusta on erittäin vaikea arvioida korvausajan lyhenemisen vuoksi ja erityisesti tilapäistä suojelua saavien ja kuntaan siirtyvien määrän vaihtelun vuoksi. Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen korvausajan lyhentäminen kolmesta vuodesta yhteen vuoteen ei aiheuttaisi valtiontaloudelle säästöjä, sillä niistä vastaavat hyvinvointialueet, joiden toiminta perustuu valtion rahoitukseen. Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen myöntämistä ohjaa laki toimeentulotuesta, eikä korvausajan lyhentämisellä näin

ollen voi olla vaikutusta lain piiriin kuuluville maahan muuttaneille myönnettävän toimeentulotuen euromäärään, eikä näin ollen korvausajan lyhentäminen tuo tavoiteltuja säästöjä. Tulkkauksen järjestäminen erityisesti hyvinvointialueen viranomaistoiminnassa on lakisääteisesti järjestettävä myös korvausajan päättymisen jälkeen ja tulee lisäämään hyvinvointialueen menoja.

Lausunto kumottaviksi esitetyistä pykälistä (normin purku)

Kymenlaakson hyvinvointialueen näkökulmasta lakiluonnoksen kumottavilla pykälillä ei ole juurikaan vaikutuksia sen työtehtäviin kotoutumisen edistämisen tukemisessa, sillä sosiaalihuoltolaki velvoittaa sen joka tapauksessa tekemään palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman sekä ko. lain 41§ velvoittaa sen monialaiseen yhteistyöhän niitä laadittaessa. Pykälien kumoaminen tulee vähentämään normitettua päällekkäistä viranomaistyötä, mutta tulee samalla lisäämään kuntien ja hyvinvointialueiden välisen epävirallisen molemminpuolisen konsultoinnin tarvetta. Tavoiteltuja/suunniteltuja kustannussäästöjä ei saavuteta pelkästään pykälää kumoamalla.

Lausunto kevennettävistä tehtävistä (normin purku)

Ehdotuksessa kuntien ja hyvinvointialueiden kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistämisen suunnittelu-, kehittämis- ja seurantavelvoitteita kevennettäisiin sekä kuntien velvollisuudesta laatia kotoutumishjelma ja asettaa yhteistyöryhmä luovuttaisiin. Erilaisten suunnitelmien yhdistäminen, selkeyttäminen ja päällekkäisyyksien poisto on sinänsä kannatettavaa, mutta kuten jo aiemmin on mainittu, niin vaarana on kuntien ja hyvinvointialueiden juuri luodun hyvän yhteistyörakenteen mureneminen ja kotoutumisen vaarantuminen. Erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien maahanmuuttajien kotoutuminen vaatii yleensä sekä kuntien kotoutumistoimenpiteitä että hyvinvointialueen kotoutumista tukevia sosiaali- ja terveyspalveluita. Tämän maahanmuuttaryhmän kotoutuminen vaatii pitkäjänteistä tukea, jonka vaikuttavuus todentuu viiveellä.

Liakka Anna-Riitta
Kymenlaakson hyvinvointialue - Aikuisten sosiaalipalvelut/ tulosaluejohtaja